

vingsinvloeden, steeds weer op het juiste ogenblik doet ontstaan (Tijftaf, *Phylloscopus collybita*).

Een intrigerende vraag is natuurlijk: "Hoe vindt de vogel zijn weg?"

Proeven van Rüppel, Drost en Perdeck, die vogels vingen bij het nest of tijdens de trek en deze dan verplaatsten naar oorden, waar deze vogels met grote zekerheid nog nooit waren geweest, gaven interessante resultaten te zien.

Kort samengevat komen deze hier op neer:

- Een groot deel van de verplaatste broedvogels wist zijn nest terug te vinden. Men neemt aan, dat de vogels gevoel hebben voor de richting waarin een bepaalde plaats ligt. Wij noemen dit de "plaatszin".
- Tijdens de trek gevangen en daarna verplaatste oude vogels, die dus al een keer hadden overwinterd, wisten dit winterkwartier terug te vinden, daarbij o.a. geholpen door hun plaatszin.
- Tijdens de trek gevangen en daarna verplaatste eerstejaars vogels zetten hun trektocht in ZW-richting voort, tot hun trekdrang verdween.

Een tweede doorbraak in het trekonderzoek werd bereikt door Kramer, die in 1950 aantoonde, dat de trekronst van opgekooide vogels zelfs in een kooi gericht is en globaal overeenkomst met de trekrichting van die soort. Kramer toonde aan, dat de Spreeuw (*Sturnus vulgaris*) zich oriënteert met behulp van de zon en dat de vogel een zin heeft voor de tijd, een inwendige klok dus, die hem in staat stelt op koers te blijven, door de veranderende zonnestand in te calculeren. Sauer, die proeven deed met nachttrekkers, toonde aan, dat o.a. Grasmussen (*Sylvia communis*) zich oriënteren met behulp van de heldere sterren van de centrale hemel.

Samenvattend kan worden gesteld, dat trekvogels beschikken over een

- plaatszin, die hen in staat stelt de geografische ligging van een bepaalde plaats te bepalen,
- een tot dusver onbekend vermogen om de positie van de plaats waar zij zich bevindt, vast te stellen,

- zonnekompass, met behulp waarvan de vogels hun plaats van bestemming kunnen bereiken.

Spreeker eindigde met de conclusie, dat er met betrekking tot de vogeltrek nog vele onopgehelderde vragen zijn, waar het antwoord nog wel vele jaren op zich zal laten wachten.

Voorzitter Van Geel dankte daarna de heer Spreuwenberg voor diens interessante voordracht.

Summary

At monthly meeting mr. P. Spreuwenberg discussed some aspects of bird migration.

BOEKBESPREKING

SCHINVELDSE BOSSEN & BRUNSSUMMERHEIDE

1e jaargang no. 4, zomer 1980

Zoals wellicht bekend is geeft de Studiegroep Schinveldse Bossen & Brunssummerheide een gelijknamig periodiek uit dat 4 x per jaar verschijnt. Recent is verschenen nummer 4 van de eerste jaargang.

In dit nummer zijn weer een groot aantal wetenswaardigheden te lezen die direkt of indirekt met het gebied te maken hebben. Naast deel 2 van een driedelig artikel over de Bosmier en twee artikelen met schitterende tekeningen van I. Spica over de kleindoden van het heideleven zijn o.a. artikelen te vinden over het wapen van Schinveld, enkele legenden over kapel Leenhof te Schaesberg en een artikel over het wonderbaarlijke leven op het zand. In twee aparte artikeltjes worden een aantal wetenswaardigheden over het St. Janskruid en het Hondsdraf vermeld.

Een abonnement op deze uitgaven kost f 10,- per jaar, over te maken op nr. 14.67.13.974 van de Rabobank te Schinveld of op postgirorekening 2916837, beide t.n.v. penningmeester Werkgroep Behoud Schinveldse Bossen en Brunssummerheide. Het redaktieadres is Brunssummerstraat 39A, 6451 CP Schinveld. Aanbevolen.

Douwe Th. de Graaf.